

Water quality - Determination of causative agents of cercarial dermatitis in water environment

Předmluva.....	3
Úvod.....	4
1..... Předmět normy.....	5
2..... Citované dokumenty.....	5
3..... Termíny a definice.....	5
4..... Podstata zkoušky.....	5
5..... Přístroje a pomůcky.....	6
5.1..... Pomůcky pro sběr plžů.....	6
5.2..... Přístroje, pomůcky a chemikálie pro laboratorní zpracování.....	6
6..... Odběr plžů.....	7
6.1..... Výběr lokality.....	7
6.2..... Termíny a četnost odběrů.....	8
6.3..... Sběr plžů.....	8

6.4..... Uchovávání plžů během sběru.....	10
6.5..... Záznam o odběru.....	10
7..... Přeprava a uchovávání plžů.....	11
7.1..... Přeprava plžů.....	11
7.2..... Uchovávání plžů.....	11
8..... Vyšetřování plžů.....	11
8.1..... Orientační vyšetřování vody ze sběrných nádob.....	11
8.2..... Příprava plžů k vyšetření.....	11
8.3..... Postup při vyšetřování plžů.....	12
8.4..... Hodnocení cercárií.....	12
8.5..... Likvidace plžů a cercárií po vyšetření.....	13
8.6..... Uchování materiálu pro přesnou determinaci (nepovinné).....	13
9..... Vyjadřování výsledků.....	13
10..... Protokol o zkoušce.....	13

Příloha A (informativní) Zástupci plžů nejčastěji vylučujících cercárie ptačích schistosom

v ČR.....	14
Příloha B (informativní) Pozorování cerkáří.....	15
Příloha C (informativní) Další informace o cerkářiové dermatitidě.....	19
Příloha D (informativní) Zabezpečování kvality.....	20
Bibliografie.....	21

Předmluva

Souvisící ČSN

ČSN 01 8003 Zásady pro bezpečnou práci v chemických laboratořích

Souvisící právní předpisy

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 238/2011 Sb. o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění pozdějších předpisů

Patentová práva

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv.

ÚNMZ nelze činit odpovědným za identifikaci jakéhokoliv nebo všech patentových práv.

Vypracování normy

Zpracovatel: Sweco Hydroprojekt a. s., IČ 26475081, Ing. Lenka Fremrová; spolupráce: katedra parazitologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, RNDr. Jana Bulantová, Ph.D.; Státní zdravotní ústav, Mgr. Petr Pumann

Technická normalizační komise: TNK 104 Kvalita vod

Pracovník České agentury pro standardizaci: Ing. Alena Mastná

Česká agentura pro standardizaci je státní příspěvková organizace zřízená Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví na základě ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Úvod

Cerkáriová dermatitida je parazitární onemocnění, které stále častěji postihuje návštěvníky přírodních koupacích vod v ČR. Způsobují ho larvy (cerkárie) ptačích schistosom, v našich podmínkách jsou to především motolice rodu *Trichobilharzia* [1]. Životní cyklus těchto parazitů je vázán na vodní plže a vodní ptáky, převážně vrubozobé. Z hlediska cercáriové dermatitidy je nejdůležitější fází životního cyklu stadium cercárie. Tyto larvy se vyvíjejí v plžích, ze kterých se posléze uvolňují do vody a snaží se najít vodního ptáka, ve kterém by dokončily svůj vývoj [2]. Pokud cercárie narazí na koupajícího se člověka, pronikají do jeho kůže místo do ptačí, což zejména při opakovaném setkání vyvolává u lidí silnou kožní imunitní reakci, projevující se intenzivním svěděním [3].

Doposud nebyl výskyt původců cercáriové dermatitidy v koupacích vodách řešen preventivně, ale obvykle až po nahlášení prvních onemocnění. Vzhledem ke klimatickým změnám a dalším skutečnostem lze předpokládat, že se v budoucnu bude výskyt tohoto onemocnění nadále zvyšovat [4], a je potřebné problematiku začít systematicky řešit.

Aby mohlo být sledování původců cercáriové dermatitidy ve vodě prováděno jednotně, je vhodné příslušnou metodu na národní úrovni normalizovat. Tento dokument vychází zejména z praktických zkušeností autorů získaných mimo jiné při podílu na řešení projektů (2003-2007 - The Welcome Trust 072255/Z03/Z, 2006-2007 - GAČR 206/06/0777, 2011-2012 - GAČR P502/11/1621, 2013-2017 GAČR - 13-29577S, 2018-2020 GAČR - 18-11140S), MZ ČR - RVO (Státní zdravotní ústav - SZÚ, IČ 75010330) a může sloužit jako návod při kontrolách lokalit v koupací sezóně.

UPOZORNĚNÍ Vzhledem k riziku cercáriové dermatitidy je zcela nevhodné provádět sběr plžů ve vodě bez použití ochranného oděvu (brodicích kalhot) a pomůcek (ochranných rukavic) zamezujících přímému kontaktu s vodou. Pro urychlení sběru i případ nehody v jeho průběhu (sklouznutí po prudkém břehu pod hladinu, pád apod.) se doporučuje pracovat ve dvojici a mít u sebe mobilní telefon zabezpečený proti vlhkosti.

1 Předmět normy

Tato norma platí pro stanovení přítomnosti původců cercáriové dermatitidy ve vodním prostředí, zejména v přírodních nádržích využívaných ke koupání.

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.